

+ Odborné a cílené jednání s člověkem, které směřuje k:
odstranění, zmírnění nežádoucích potíží
odstranění jejich příčin
prospěšné změně

+ Klasifikace (In Müller a kol., 2014):

Terapie hrou

Činnostní a pracovní terapie

Psychomotorické terapie

Terapie s účastí zvířete

Expresivní terapie

Další specializované fyzioterapeutické či edukační přístupy

Arteterapie

+ Expresivní terapie

+ **„Léčebný postup, který využívá výtvarného projevu jako hlavního prostředku poznání a ovlivnění lidské psychiky a mezilidských vztahů“** (www.arteterapie.cz)

+ **Dva základní proudy:**

Terapie uměním (důraz na léčebný potenciál samotné tvůrčí činnosti)

Artpsychoterapie (výtvary a prožitky z procesu tvorby jsou dále zpracovávány)

+ **Formy práce v arteterapii:**

Individuální arteterapie

Skupinová arteterapie (skupinová dynamika jako další faktor)

+ **Diagnostika v arteterapii**

Např.: vývoj lidské kresby

+ Čmáranice (2 – 3 roky)

+ Linie (okolo 4 let)

+ Popisný symbolismus (5 – 6 let)

+ Výtvarný projev, popisný realismus (7 – 8 let)

+ Vizuální realismus (9 – 11 let)

+ **Diagnostika v arteterapii:**

Symboly – lidská postava, strom, dům...

Barvy

Linie

Volba tématu

Celkový projev klienta

+ **Metody v arteterapii:**

Imaginace

Animace

Koncentrace

Restrukturalizace

Transformace

Rekonstrukce

+ **Práce s klienty s mentálním postižením**

Posilování sebedůvěry, pocitu důležitosti pro společnost.

Relaxační techniky, výroba dárků, prodejních předmětů...

Propojení arteterapie s taneční a pohybovou terapií.

+ Příklad techniky – **Frotáž** (Müller a kol., 2014):

Zkuste najít několik zajímavých předmětů. Přeneste je na papír technikou frotáže (předmět se dá pod měkký papír a přejíždí se po něm plochou stranou voskovky, křídly, suchého pastelu nebo uhlu)

Dramaterapie

+ Co je třeba rozlišovat:

Dramatická výchova (*Drama in Education*)

Divadlo ve výchově (*Theatre in Education*)

Terapie hrou (Play Therapy)

Dramaterapie = terapeuticko-formativní disciplína, v níž převažují skupinové aktivity využívající ve skupinové dynamice divadelních a dramatických prostředků k dosažení symptomatické úlevy, ke zmírnění důsledků psychických poruch i sociálních problémů a k dosažení personálně sociálního růstu a integrace osobnosti. (Valenta a kol., 2006)

+ Prostředky dramaterapie:

Improvizace

Mimická a řečová cvičení

Hra v roli

Práce s textem

Pantomima

Simulace

Vyprávění příběhů

...

+ Formy dramaterapie:

Ambulantní a „klinická“

Individuální a skupinová

+ Příklad struktury dramaterapeutického sezení:

Pozdrave terapeuta se skupinou

Rozcvička (Warm-up)

Otevření hracího prostoru

Nastartování hry

Hlavní část sezení

Uzavření sezení

(Müller a kol., 2014, s. 143)

+ Příklad herních technik využívaných u dětí s PAS:

Zrcadlení

Dítě napodobuje dospělého/vrstevníka, později dochází ke střídání.

Přehánění při napodobování, velké rekvizity a hračky.

Témata blízká zájmům dítěte.

Hra s vizuálním scénářem

Kreslený (či nafotografovaný) scénář – posloupný příběh.

Přiřazování odpovídajících rekvizit/hraček k obrázkům.

Přehrávání příběhu, hlavní roli má dítě s PAS, každý příběh opakovaně.

Témata: sociální situace (co dělat, když... Mi někdo sebere hračku? Přijde neznámý člověk? Apod.)

Zooterapie

+ Pozitivní až léčebné působení zvířete na člověka (Velemínský a kol., 2007)

- + **Léčba pomocí zvířat zahrnuje péči o ně, dotýkání, hlazení, kontakt s nimi, komunikaci přes zvíře. Využívá interakce člověka a zvířete k této činnosti speciálně vycvičeného** (prof. Rudolf Kohoutek, In Müller a kol., 2014)
- + **Dělení zooterapie:**
 - + **Dle zvířecího druhu:**
 - + Hiporehabilitace, canisterapie, felinoterapie, delfinoterapie, lamaterapie, insektoterapie, ornitoterapie.
 - + Terapie s malými domácími zvířaty.
 - + Farmingterapie (s velkými domácími zvířaty).
 - + Terapie s volně žijícími a exotickými zvířaty.
 - + **Dle metody zooterapie:**
 - + Aktivity za pomoci zvířat (AAA)
 - + Terapie za pomoci zvířat (AAT)
 - + Vzdělávání za pomoci zvířat (AAE)
 - + Krizová intervence za pomoci zvířat (AACR)
- + **Canisterapie**
 - + **Formy canisterapie**
 - + **Individuální canisterapie (polohování)**
 - + Fyzický kontakt, přenášení energie a tepla na tělo klienta, prohřívání a lepší prokrvení končetin.
 - + Pes má o jeden stupeň vyšší teplotu než člověk.
 - + **Skupinová canisterapie**
 - + 6 – 8 klientů.
 - + Stěžejní je aktivní část.
 - + Návštěvní program,
 - + jednorázové aktivity,
 - + pobytový program,
 - + rezidentní program.
 - + **Canisterapie u klientů s mentálním postižením:**
 - + Napomáhá udržení delší pozornosti.
 - + Návčik jemné a hrubé motoriky
 - + Rozvoj fantazie, komunikace, .
 - + Podpora sblížování se s okolím, pes jako kamarád, který vzbuzuje pocit jistoty a ochrany.
 - + Zvýšení samostatnosti a odpovědnosti klientů.
 - + Upevňování sebeobslužných dovedností (krmení, česání, čištění uší...)

(Müller a kol., 2014)

- + **Techniky canisterapie**

Polohování

Po 20 minutách – uvolnění a prohřátí svalů.

Stimulace svalů, kůže, končetin, vnitřních orgánů, úst.

Podpora dýchání, zklidnění, stimulace olizováním...

Hry

Aktivity se psem.

Uvolnění, odreagování, odbourání stresu.

Rozvoj paměti, myšlení,

JM, HM, orientace...

Muzikoterapie

- + „Muzikoterapie je profesionální využití hudby a jejích elementů jako prostředku intervence ve zdravotnických a vzdělávacích zařízeních i v běžném prostředí pro jednotlivce, skupiny, rodiny nebo komunity, kteří hledají optimalizaci kvality jejich života a zlepšení fyzické, sociální, komunikační, emocionální, intelektuální, spirituální složky zdraví a blahobytu“ (WFMT, 2011, In Müller a kol., 2014)
- + Využívání hudební zkušenosti pro nehudební, terapeutické cíle.
- + Formy muzikoterapie:
 - + Individuální
 - + Skupinová – 5 až 12 klientů
 - + Komunitní – rodiny, týmy, školní třídy...
- + Muzikoterapie ve spec. pedagogice:
 - + Jako sekundární proces:
 - + Hudba jako doplněk jiné terapeutické nebo edukační intervence.
 - + Jako primární proces:
 - + Muzikoterapie jako samostatná svébytná terapie.
- + Muzikoterapie u osob s mentálním postižením:
 - + Podpora kognitivních procesů, pomoc při osvojování vědomostí a dovedností, podpora pozornosti klientů.
 - + Usnadnění zapamatování nové látky pomocí rytmu a melodie.
 - + Strukturované i improvizální techniky.
 - + Orientace na úspěch klienta.
 - + Respekt k mentálnímu i chronologickému věku klienta (pozor na infantilizaci zejména dospělých klientů).

- + Biblioterapie
- + Poetoterapie
- + Taneční terapie
- + Ergoterapie
- + Bazální stimulace